

Novoapostolska Crkva

Novoapostolska Crkva je sa svojih 370 000 članova najveća kršćanska zasebna zajednica u Njemačkoj. Ona ima bitno više članova nego sve evangeličke slobodne crkve zajedno. Jedanaest milijuna sljedbenika u cijelome svijetu danas ispovijeda novoapostolsku vjeru. Samo u godinama između 1988. i 1998. broj članova se udvostručio. U Centralnoj Africi bilježi se razantan razvoj Novoapostolske Crkve, ali i u istočnoj Europi ona provodi vrlo živahnu misiju. No, u Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj brojevi stagniraju, odnosno lagano padaju.

Povijest i sadašnjost

Korijeni Novoapostolske Crkve sežu u 19. stoljeće u Englesku gdje su dvadesetih godina bili rasprostranjeni snažni pokreti buđenja. Pod dojmom Francuske revolucije, odnosno posljedičnim pojavama industrijalizacije Engleske, na mnogim su se mjestima našli angažirani kršćani da bi zajedno na biblijskoj osnovi i u molitvi razmišljali o nemirima vremena. Tako su tridesetih godina 19. stoljeća nastale „Katoličko-apostolske zajednice“. Slično „Mormonima“ koji su u skoro isto vrijeme nastali u Sjedinjenim Američkim Državama, ove su se zajednice smatrale „ponovno podignutim djelom spasenja našeg Gospodina“, istinskom Crkvom posljednjeg vremena. U godinama između 1832. i 1835. u ovim zajednicama pozvano je dvanaest „apostola“. Vladalo je mišljenje da „istinsku Crkvu Kristovu“ moraju opet voditi apostoli, a ponovni dolazak Krista očekivalo se praktički svaki dan. Nakon što su 1855. godine umrla tri apostola, nastao je spor oko pitanja treba li pozvati nove apostole ili se prilagoditi tijeku događaja.

Raspravljanje je 1863. godine u Hamburgu dovelo do odcjepljenja „Opće kršćanske apostolske misije“ („Allgemeine christliche apostolische Mission“). Iz ovog korijena je, i pored daljnjih svađa, nastala „Novoapostolska zajednica“ („Neuapostolische Gemeinde“) odnosno „Novoapostolska Crkva“ („Neuapostolische Kirche“). Povijest Novoapostolske Crkve je od samih svojih početaka popraćena sporovima oko nauka. I u našem su se stoljeću uvijek iznova odcjepljivale skupine i zajednice. Ni jedna druga kršćanska zasebna zajednica nije doživjela toliko mnoštvo odcjepljenja.

Mnoga desetljeća Novoapostolska Crkva živjela je u samoizabranoj izolaciji. Ta se slika snažno promijenila posljednjih godina. Od 1995. godine interne mjere koje su dovele do promjena, masivna kritika onih koji su napustili zajednicu i napokon mogućnosti razmjene i posredovanja informacija koje pruža internet, pokrenule su neobične procese otvaranja Novoapostolske Crkve. Vrlo je očito da je vodstvo promijenilo svoju politiku informiranja.

U zadnje dvije godine održane su informativne večeri koje su se prenosile u cijelome svijetu i u kojima se dokumentira pažljivo otvaranje Novoapostolske Crkve. Sve se objave mogu pročitati u internetu na stranici www.nak.org.

O nauku

Novoapostolska Crkva sebe vidi kao „nasljednicu Pracrkve“. Prema Novoapostolskoj Crkvi istinska Crkva Krista vezana je za službu apostola. U očima Novoapostolske Crkve apostoli su nužni za spašenje. Oni su ti koji vjernike pripremaju na očekivani ponovni dolazak Krista. Prema novoapostolskom shvaćanju spasenje se na poseban način nudi članovima Novoapostolske Crkve koji stoje pod zaštitom apostola. Ovo uvjerenje je temeljno za teološko samopoimanje Novoapostolske Crkve i odvaja ju od ekumenskih Crkava za koje je biblijska apostolska služba vezana uz opunomoćenje koje daje Isus Krist i koje je ograničeno u određenom vremenu.

Prema jednom novijem tekstu Veleapostolu se daje čak ključna punomoć „navještenja novih objava Duha Svetoga“. Kritičari tu vide posebnu slabost Novoapostolske Crkve jer su apostoli laici koji nisu znanstveno-teološki obrazovani. Stoga često nedostaje dubljeg znanja u ophođenju s biblijskim tekstovima, a neka tumačenja doimaju se samovoljnima. Čini se da je vodstvo Novoapostolske Crkve u međuvremenu prepoznalo ovaj problem, pa u novije vrijeme za svoje službenike nudi teološke programe izobrazbe i potiče ih na korištenje stručne literature.

Karakteristično za Novoapostolsku Crkvu je prije svega predodžba da će Isus Krist uskoro ponovno doći na zemlju – za jedne kao spasitelj, a za druge kao sudac. Prema aktualnom shvaćanju Novoapostolske Crkve postoje dva „povratka“: jednom da povede kući svoju Zaručnicu, a po drugi put da podigne svoje kraljevstvo mira. Oba povratka zajedno čine prvo uskrsnuće u kojem sudjeluju ne samo zapečaćene zaručničke duše, već i oni koji za vrijeme velikog jada ispovijedaju Krista, to jest mučenici. Nakon završetka kraljevstva mira dolazi posljednji sud u kojem će Bog pravedno suditi svim ljudima prema njihovim djelima. Ipak Bog nudi spasenje u trenutku posljednjeg suda. Novoapostolska Crkva time podcrtava suverenitet Boga koji dopušta iznimke i onda kada dolazi po svoju zaručnicu i koji može dati spasenje i onima koji nisu članovi Novoapostolske Crkve.

U siječnju 2006. godine Novoapostolska Crkva je pri jednom informativnom sastanku relativizirala svoj do tada ekskluzivan nauk o spasenju, tako da je prema drugim kršćanskim crkvama izrekla priznanje krštenja. No, ipak Novoapostolska Crkva i dalje razlikuje krštenje vodom („osnovno posredovanje milosti trojedinoga Boga čovjeku“) i

krštenje duha („Sveto zapečaćenje“) koje je i dalje ekskluzivno vezano za molitvu i polaganje ruku jednog od apostola. Značenje zapečaćenja vidljivo je po tome da se ono, pored krštenja i večere, smatra trećim sakramentom.

Koliko god treba pohvaliti proces približavanja, ipak se mora konstatirati da se Novoapostolska Crkva i dalje čvrsto drži nekoliko izvanrednih nauka koji ne dopuštaju da ju se uvrsti u slobodne Crkve. Pretemeljite su teološke razlike u njihovom poimanju Crkve i službe ili u shvaćanju zamjene pri podjeljivanju sakramenta.

Nekoliko godina zastupnici Novoapostolske Crkve i Radne zajednice kršćanskih Crkava (Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen (ACK)) u pokrajini Baden-Württemberg vodili su razgovore. Is toga je proizišla „Pomoć za orijentaciju“ u odnošenju prema Novoapostolskoj Crkvi u praksi i na licu mjesta (<http://www.ack-bw.de/dateien/NAK-ACK.pdf>). Ipak stvari stoje tako da između Radne zajednice kršćanskih Crkava i Novoapostolske Crkve trenutno nema nikakvih razgovora o pristupanju. Ponajprije na prvom mjestu stoji bolje upoznavanje na lokalnoj razini. Također s Novoapostolkom Crkvom ne postoji zajednica večere Gospodnje. Zajednička bogosužja i obredi blagoslova nisu mogući.

Apostolska služba

U svijetu danas djeluje oko 360 apostola. Kolegij apostola po strukturi je hijerarhijski. Na vrhu stoji takozvani „Veleapostol“ sa sjedištem u gradu Zürich. Glavom Crkve smatra se Isusa Krista, Veleapostola se smatra „glavom apostola“ i „vrhovnim duhovnim autoritetom“. Njegovoj se službi i riječi odaje veliko priznanje. Mnoga desetljeća Veleapostol nazivan je „predstavnikom Gospodina na zemlji“. Od 1998. godine ovaj se naziv više ne upotrebljava, umjesto njega postoje naponi vezani uz diferenciran opis ove službe.

Od 1950. godine problematika ove istaknute službe postala je vrlo očita. 1951. godine osamdesetogodišnji Veleapostol, Johann Gottfried Bischoff, navijestio je da će se Isus Krist još za vrijeme njegovog života vratiti na zemlju. No, ova vijest nije protumačena kao osobna nada Veleapostola, već je uzdignuta na razinu spasonosne istine. Onaj tko je iskazivao svoju sumnju, bio je odbačen. Danas se može reći da je ova nesretna vijest prouzrokovala puno pomutnje i jada. Kao njena posljedica došlo je do isključenja i odcjepljenja pojedinih zajednica. Nakon što je Bischoff 1960. godine preminuo, vodstvo Novoapostolske Crkve je neobično brzo prešlo na dnevni red. Iako je zabluda Bischoffa

očita, u zajednicama živo je još uvjerenje: „Mi se toga držimo da se Veleapostol nije prevario.“ Zanimljivo je da i radna skupina „Povijest Novoapostolske Crkve“ (Arbeitsgruppe „Geschichte der NAK“) u svojem izvještaju od studenog 2007. godine prelazi preko skandala pogrešne vijesti tadašnjeg Veleapostola.

Procjena

U Novoapostolskoj Crkvi u zadnjih je godina došlo do jasnog ekumenskog otvaranja. To se primjerice može potvrditi s prijevodom Biblije (Luther 1984) koji je upotrebljavan u novoapostolskim sastancima ili prilagođavanje Očenaša tekstu Evangeličke crkve u Njemačkoj (EKD). Ipak iz kršćanske perspektive potrebno je upozoriti na nekoliko problema. Praksa suvremene apostolske službe je upitna jer se za nju ne može naći biblijsko obrazloženje.

Od velikog značaja za Novoapostolsku Crkvu je njezina organizacijska struktura poput (vjerske) obitelji u kojoj svatko ima svoje mjesto i svoju zadaću. No, kritičari i osobe koje su napustile Novoapostolsku Crkvu, osobito od 1990-ih godina, su se javili za riječ i izjavile kako Novoapostolska Crkva „nadgleda, kontrolira i tlači“ svoje članove. „Obiteljski“ se karakter Novoapostolske Crkve očito doživljava na različit način: Pozitivno kao doživljaj kršćanskog zajedništva i susretljivosti, te negativno kao kontrolu i autoritarni pritisak. Osobe koje su napustile Novoapostolsku Crkvu govore o teškim konfliktima do kojih može dovesti unutarnja povezanost s Novoapostolskom Crkvom. Oni kritiziraju to što način posredovanja vjerskih nauka Novoapostolske Crkve za mnoge vjernike postaje unutarnji i vanjski problem, a doživjeli su da su službenici koji nisu u potpunosti provodili propise apostola bili kažnjavani primjerenim mjerama.

Zahtjev ekskluzivnog spasenja i (prijetee) blisko očekivanje ponovnog dolaska Krista (kao suca svijeta) također su uvijek iznova izazivali konflikte. Jer, prema shvaćanju Novoapostolske Crkve Sveto, krštenje osniva tek „prvi bliski odnos“ s Bogom. Tek u svezi s novoapostolskim sakramentom Svetog zapečaćenja vjernik doživljava ponovno rođenje iz vode i duha. Samo zajedno ova dva sakramenta vjernika čine Božjim djetetom. Time se na indirektan način svim drugim kršćanima ne priznaje puno pravo da su djeca Božja.

Sakrament „Zapečaćenja“ i ekskluzivizam povezan s eshatološkim predodžbama napokon vode do toga da se Novoapostolska Crkva često doživljava kao „sekta“. No, u posljednje se vrijeme u Novoapostolskoj Crkvi puno toga dogodilo. Iznova se razmišlja o odnosu prema ekumenskim Crkvama i o vlastitom zahtjevu ekskluzivnosti. Kamo će odvesti taj put

zasada se ne može zaključno procijeniti. Više će se moći reći nakon što se pročita novi katekizam u koji se trenutno unose preciziranja novoapostolskog nauka spasenja, a koji bi trebao biti objavljen 2010. godine.

Dr. Andreas Fincke / Dr. Michael Utsch, u travnju 2009. Godine

Prevoditeljica: Antonia Tomljanovic-Brkic